

یادگیری مشارکتی و تربیت اجتماعی

دانش آموزان

تالیف:

مهدی ربیعی: "کارشناس ارشد برنامه ریزی آموزشی
آموزگار آموزش و پرورش شهرضا-مدرس دانشگاه آزاد اسلامی ودانشگاه
پیام نور

محمد رضا شهبازی: "کارشناس ارشد برنامه ریزی آموزشی
آموزگار آموزش و پرورش عشایر استان فارس

۷	پیشگفتار
۱۰	فصل اول مبانی یادگیری مشارکتی و مهارت های اجتماعی
۲۳	فصل دوم تاریخچه روشهای تدریس و آموزش در جهان
۲۹	فصل سوم محیط های یادگیری
۴۳	فصل چهارم مدل های یادگیری مشارکتی
۶۵	فصل پنجم مزایا و محدودیت های یادگیری مشارکتی
۷۷	فصل ششم مهارت های اجتماعی
۸۹	فصل هفتم خلاصه و نتیجه گیری
۹۷	فهرست منابع

پیشگفتار

همگام با تحولات روز افزون علم و تکنولوژی نظام های آموزشی نیز تغییرات را به طور سریع پذیرفته اند و شاید بیشتر از سایر سازمان ها و نظام ها عرصه ی تحول و تغییر گردیده اند و خود زمینه ساز و سرعت دهنده بسیاری از تغییرات و تحولات به پشتوانه گسترش علم و رونق بخشیدن به اندیشه و تفکر بوده اند. بنابراین تغییر اهداف برنامه درسی، مواد و محتوای آموزشی، روش ها و وسایل آموزشی و به طور کلی تغییر در فرایند یاددهی-یادگیری امری مسلم و انکارناپذیر می باشد. اکنون باید دانش آموزان برای روبرو شدن با تحولات شگفت انگیز قرن بیست و یکم به طور فزاینده ای مهارت های تفکر انتقادی و خلاق را برای تصمیم گیری های بجا و مناسب و حل مسائل پیچیده جامعه فرا گیرند تا بتوانند بر سرنوشت خود و جامعه تأثیر گذار باشند. بنابراین آموزش مهارت های تفکر و یادگیری از طریق روش های فعال ضروری به نظر می رسد و این امر با تغییرات بنیادی روش های یاددهی-یادگیری در مدارس میسر می گردد.

در عصر حاضر "یادگیری سستی" جوابگوی نیازهای فراگیران نیست و هر ساله تعداد قابل توجهی از دانش آموزان، به دلیل شیوه یاددهی-یادگیری

سنتی با افت تحصیلی مواجه می شوند و خسارت های زیادی را بر جامعه تحمیل می کنند. با وجود این که در قرن بیست و یکم زندگی می کنیم و شاهد تغییرات زیادی در بیشتر ابعاد زندگی هستیم اما روش های آموزشی ما همچنان روش های قرن نوزدهم می باشد و معلمان، همچنان از روش های سنتی (سخنرانی) بهره می گیرند.

در روش های سنتی که امروزه از آن ها به عنوان روش های غیر فعال یاد می شود معلم نقش فعالی در جریان تدریس داشته و مطالب را به طور شفاهی در کلاس بیان می کند و دانش آموزان باید فقط به صحبت های او گوش دهند و مطالب مورد نیاز را حفظ کنند. در چنین شرایطی زمینه های لازم برای رشد اجتماعی شخصیت شاگردان فراهم نمی گردد و حتی پیشرفت تحصیلی و رشد فکری شاگردان نیز در تأثیرات نامطلوب این شرایط بی نصیب نمی گردد. به همین دلیل امروزه موضوع روش های آموزشی فعال، یادگیری فعال و یادگیرنده فعال جایگاه ویژه ای را در مباحث تربیتی پیدا کرده است. سال هاست که در نظام آموزشی کشور ما تلاش با تکیه بر روشهای سنتی بویژه روش سخنرانی دانش آموزان را به حفظ و تکرار مفاهیم علمی ترغیب می کنند و علی رغم اینکه در محافل علمی، تربیتی و اجرایی صحبت از فعال بودن دانش آموزان و رشد فکری و آزاد اندیشی آن ها می

شود اما عملاً چنین دیدگاه‌هایی جنبه شعارگونه به خود گرفته‌اند و از سوی دیگر صحبت از تقویت روحیه همکاری و رفاقت در بین دانش‌آموزان و رشد مهارت‌های اجتماعی آن‌ها می‌شود اما در عمل نه تنها گام مؤثری در این راستا برداشته نمی‌شود بلکه اغلب اوقات همکاری و رفاقت به نوعی رقابت تبدیل می‌شود و دانش‌آموزان فرصت کمتری برای تعامل و همفکری با یکدیگر دارند که نتیجه آن افزایش حسادت، کینه و دشمنی در بین دانش‌آموزان می‌باشد.

به اعتقاد کارشناسان تعامل و تربیت دانش‌آموزانی که از طریق یادگیری فعال به یادگیری می‌پردازند نه تنها بهتر نمی‌گیرند بلکه از یادگیری خود لذت بیشتری می‌برند زیرا آنها به جای اینکه شنونده صرف باشند فعالانه در جریان یادگیری مشارکت می‌کنند و خود را مسئول یادگیری خویش می‌دانند. از جمله روش‌های فعالی که توجه صاحب نظران تعلیم و تربیت را به خود جلب کرده است یادگیری مشارکتی است. در این کتاب سعی شده است ابعاد نظری و عملی یادگیری مشارکتی و نقش آن در توسعه مهارت‌های اجتماعی و تربیت شهروندی به تفصیل تشریح و تبیین گردد.